

Giáo trình TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TẠO HÌNH CHO TRẺ MẦM NON.

PHẦN 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG.

I. Mục tiêu tổ chức hoạt động tạo hình cho trẻ mầm non.

- Hoạt động tạo hình ở trường mầm non là một trong những hoạt động thuận lợi để phát triển cảm nhận thẩm mỹ thông qua ngôn ngữ tạo hình: đường nét, hình dáng, màu sắc, bố cục.

1. Phát triển năng lực sáng tạo:

Nói đến sáng tạo là nói đến sự thể hiện tính độc đáo, đặc sắc của con người, khi nói đến sáng tạo, chúng ta không thể không nhắc đến sự tự phân tích, tự nhận thức, tự bộc lộ những hiểu biết và cảm xúc của con người. Phát triển năng lực sáng tạo là một trong những nhiệm vụ quan trọng của nền giáo dục hiện đại. Nhiệm vụ này cần được thực hiện bắt đầu từ lứa tuổi mầm non. Hoạt động tạo hình của trẻ chính là một hoạt động mang tính sáng tạo nghệ thuật. Trẻ có thể tự tạo ra những sản phẩm bằng các hoạt động vẽ, dán, nặn, thủ công... Đây là một hoạt động thuận lợi cho sự phát triển của trẻ.

2. Phát triển khả năng cảm nhận thẩm mỹ :

- Trẻ mầm non dễ bị lôi cuốn bởi những khung cảnh đẹp hay những bức tranh đẹp. Với sự nhạy cảm đó, hoạt động tạo hình được tổ chức nhằm phát triển trí tưởng tượng và khả năng cảm nhận thẩm mỹ của trẻ về thế giới xung quanh. Nghĩa là phát triển năng lực cảm thụ và nhận biết cái đẹp trong nghệ thuật trong tự nhiên và trong cuộc sống.

II. Nhiệm vụ tổ chức và hướng dẫn hoạt động tạo hình cho trẻ mầm non:

1. Hình thành và phát triển động cơ hoạt động tạo hình:

- Hình thành ở trẻ những cảm xúc, hứng thú được chơi, khám phá các loại vật liệu và thực hiện các thao tác thử nghiệm, tạo cơ hội để trẻ lặp lại các hành động với đồ vật.
- Hình thành ở trẻ khả năng xác định mục đích của hoạt động tạo hình: Từ các thao tác ngẫu nhiên, trẻ vô tình tạo ra các đường nét, hình dáng, hướng đến các nhu cầu, hứng thú và tích cực tạo hình một vật nào đó.

2. Hình thành và phát triển các biểu hiện tạo hình:

- Sự xuất hiện ý tưởng tạo hình của trẻ của trẻ không chỉ phụ thuộc vào hứng thú mà còn phụ thuộc vào sự phong phú, đa dạng của các biểu tượng tạo hình. Đó là những hình ảnh được lưu giữ sau khi trẻ tri giác các sự vật hiện tượng trong môi trường xung quanh.

3. Hình thành và phát triển khả năng tạo hình:

Khả năng tạo hình của trẻ được hiểu như là những đặc điểm cá nhân giúp trẻ tự tạo ra các sản phẩm tạo hình theo ý thích của trẻ, khả năng tạo hình

của trẻ mầm non chỉ tồn tại và phát triển trong chính hoạt động của trẻ. Hoạt động mang tính sáng tạo, vì vậy phát triển khả năng tạo hình của trẻ chính là phát triển năng lực sáng tạo của trẻ.

Hoạt động tạo hình là một hoạt động mang tính sáng tạo, vì vậy phát triển khả năng tạo hình của trẻ chính là phát triển năng lực sáng tạo của trẻ. Để giúp trẻ tạo hình tốt giáo viên cần phải:

- Dạy trẻ dự tính trước về đối tượng tạo hình, suy nghĩ trước nội dung và phương thức thể hiện hướng tới kết quả cuối cùng.
- Giúp trẻ dần làm chủ các cách thức tạo hình, hình thành và phát triển hệ thống các kỹ năng tạo hình. Điều này sẽ giúp trẻ chủ động và độc lập lựa chọn các phương án thể hiện phù hợp ý tưởng tạo hình của mình.
- Từng bước hướng dẫn trẻ các cách thức thể hiện khác nhau như đường nét, hình dáng màu sắc, bố cục để trẻ có thể tự do thể hiện ý tưởng của mình.
- Hình thành và phát triển ở trẻ khả năng tự kiểm tra các cách thức tạo hình và nhận xét kết quả thu được.
- Các nhiệm vụ trên được thực hiện trong các dạng hoạt động tạo hình khác nhau và được cụ thể hoá phụ thuộc vào lứa tuổi, đặc điểm phát triển của trẻ và các yếu tố khác.

III. Ý nghĩa của hoạt động tạo hình đối với sự phát triển của trẻ mầm non:

1. Hoạt động tạo hình đối với sự phát triển trí tuệ:

Trong quá trình tạo hình, trẻ hiểu được các tính chất, công dụng của các loại vật liệu tạo hình (giấy, bút chì, màu, màu nước, các loại chất dẻo để nặn, hồ dán...)

Để tạo hình bất cứ một đối tượng nào, trẻ phải huy động tất cả các giác quan, sự chú ý, ghi nhớ, tưởng tượng, các thao tác tư duy, ngôn ngữ để nhận biết những đặc điểm đặc trưng của vật như hình dáng màu sắc, độ lớn, mối quan hệ của vật này với vật khác và tự tìm ra các phương án hợp lý nhất để thể hiện ý tưởng của mình. Chính vì sự hạn chế các biểu tượng về thế giới đồ vật xung quanh đã làm nảy sinh nhu cầu tìm tòi, khám phá của trẻ. Nhờ đó mà các quá trình tâm lý, các năng lực hoạt động trí tuệ (tính tò mò, ham hiểu biết, linh hoạt) của trẻ được phát triển.

2. Hoạt động tạo hình đối với sự phát triển tình cảm đạo đức:

Tình cảm đạo đức của trẻ được phát triển trong quá trình hoạt động tạo hình. Trẻ thể hiện những xúc cảm của mình đối với các sự vật hiện tượng xung quanh. Vì vậy nội dung hoạt động này có ảnh hưởng lớn đến sự hình thành phẩm chất đạo đức ở trẻ.

Trong hoạt động tạo hình, tính kiên nhẫn của trẻ được hình thành và phát triển, trẻ cố gắng hoàn thành sản phẩm đến cùng. Đồng thời trẻ học được

cách chuẩn bị, thu dọn, sắp xếp các nguyên vật liệu gọn gàng trước và sau khi tạo hình.

Được nhìn ngắm những kết quả lao động sau mỗi lần hoạt động trẻ dần sẽ biết nhận xét đánh giá một cách khách quan sản phẩm của mình và của bạn

3. Hoạt động tạo hình đối với sự phát triển tình cảm thẩm mỹ và khả năng thể hiện:

Mỗi dạng hoạt động tạo hình có những ảnh hưởng khác nhau đối với sự phát triển thẩm mỹ của trẻ : vẽ có khả năng ảnh hưởng đến sự phát triển cảm giác màu sắc..., nặn có ảnh hưởng đến sự phát triển cảm nhận hình dạng khối, thủ công giúp trẻ cảm nhận vẻ đẹp qua hình dạng khái quát.

4. Hoạt động tạo hình đối với sự phát triển thể chất.

Để tạo hình bất kỳ một sự vật hay hiện tượng nào, trẻ cần phải huy động tất cả các giác quan để tìm hiểu chúng. Nhờ đó mà các giác quan (thị giác xúc giác) được phát triển đồng thời sự phối hợp của tay và mắt cũng phát triển. Trong khi tạo hình các cơ nhỏ của bàn tay ngón tay được phát triển khéo léo hơn. Trẻ cầm nắm chính xác hơn và có thể thực hiện được các nhiệm vụ trong các hoạt động khác.

5. Hoạt động tạo hình đối với việc chuẩn bị cho trẻ đến trường phổ thông:

Góp phần rèn luyện các kỹ năng cần thiết cho hoạt động học tập của trẻ sau này.

- Hình thành tính mục đích và phát triển khả năng tập trung kiên nhẫn hoàn thành công việc của mình.
- Hình thành nề nếp học tập : chú ý lắng nghe, biết trình bày ý kiến, có ý chí và điều khiển tốt hành vi của mình.
- Hình thành phát triển các năng lực trí tuệ : ham học hỏi, khám phá, rèn khả năng phân tích, so sánh, khái quát hoá.
- Rèn cách cầm bút, tư thế ngồi học đúng.
- Tạo cho trẻ tâm thế thoải mái, dễ dàng làm quen và thích nghi môi trường mới.